

**Doporučení CM/Rec(2009)11
Výboru ministrů členským státům**

ohledně zásad o trvajících plných mocích a dříve vyslovených přáních

*(Přijaté Výborem ministrů 9. prosince 2009
na 1073. zasedání Zástupců ministrů)*

Výbor ministrů, na základě článku 15.b Stanov Rady Evropy,

majíce na zřeteli, že cílem Rady Evropy je dosažení větší jednoty mezi členskými státy, zejména prosazováním přijímání společných pravidel v právních záležitostech;

majíce na zřeteli, že demografické změny vedly k nárůstu počtu starších osob, jež se staly nezpůsobilými chránit své zájmy z důvodu oslabení či snížení osobních schopností;

majíce na zřeteli i další okolnosti, v důsledku kterých se dospělí stanou nezpůsobilými;

majíce na zřeteli příslušné nástroje Rady Evropy, včetně Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (ETS č. 5, 1950), Úmluvu o lidských právech a biomedicíně (Oviedská úmluva, ETS č. 164, 1997) a Doporučení Výboru ministrů Rec(2006)5 členským státům o akčním plánu Rady Evropy na podporu práv a plného zapojení zdravotně postižených osob do společnosti: zlepšení kvality života zdravotně postižených osob v Evropě 2006–2015;

majíce na zřeteli Haagskou úmluvu o mezinárodní ochraně dospělých osob (2000) a Úmluvu Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením (2006);

zohledňující příslušnou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva;

prohlašující, že Doporučení č. R (99) 4 Výboru ministrů členským státům o zásadách právní ochrany nezpůsobilých dospělých osob je hodnotný a aktuální mezinárodní nástroj obsahující podrobný návod a všeobecné rady k právním nástrojům věnujícím se opatřením na ochranu dospělých;

majíce na zřeteli, že výše zmíněná doporučení a legislativa členských států týkající se nezpůsobilých dospělých silně podporuje sebeurčení a autonomii;

uvědomující si, že sebeurčení je neodmyslitelnou součástí respektování lidských práv a důstojnosti každé lidské bytosti;

majíce na zřeteli, že v některých členských státech jsou trvajících plné moci upřednostňovanou alternativou soudního rozhodování o zastupování;

majíce na zřeteli, že legislativa upravující trvajících plné moci a dříve vyslovená přání již byla v některých členských státech schválena či navržena;

majíce na zřeteli, že v právních řádech umožňujících udělit trvajících plnou moc a dříve vyslovená přání je dospělé osoby všech věkových skupin stále více využívají;

uvědomující si, že mezi legislativami členských států upravujícími tyto záležitosti jsou značné rozdíly;

stavíce na zásadách subsidiarity a nezbytnosti obsažených v Doporučení č. R (99) 4 a obohacující je o zásady sebeurčení,

doporučuje, aby vlády členských států prosazovaly sebeurčení způsobilých dospělých osob předkládáním legislativy upravující pokračující plné moci a dříve vyslovená přání nebo

pozměňováním stávající legislativy s ohledem na implementaci zásad obsažených v dodatku k tomuto doporučení.

Dodatek k doporučení CM/Rec(2009)11

Část I – Působnost

Zásada 1 – Prosazování seburčení

1. Státy by měly propagovat seburčení u způsobilých dospělých osob pro případ jejich budoucí nezpůsobilosti, prostřednictvím trvajících plných mocí a dříve vyslovených přání.
2. V souladu se zásadami seburčení a subsidiarity by měly státy zvážit upřednostnění těchto metod před opatřeními k ochraně osob.

Zásada 2 – Definice pojmů užitých v tomto doporučení

1. "Trvající plná moc" je příkaz udělený způsobilým dospělým s tím účelem, že zůstane v platnosti či vstoupí v platnost v případě zmocnitelovy nezpůsobilosti.
2. "Zmocnitel" je osoba udělující trvající plnou moc. Osoba, jež je pověřena jednat jménem zmocnitele, je dále označena jako "zmocněnec".
3. "Dříve vyslovená přání" jsou udělené instrukce či projevená přání způsobilým dospělým ohledně záležitostí, jež mohou vyvstat v případě jeho či její nezpůsobilosti.

Část II – Trvající plné moci

Zásada 3 – Obsah

Státy by měly zvážit, zda bude možné do trvajících plných mocí zahrnout ekonomické a finanční záležitosti, stejně tak jako záležitosti týkající se zdraví, sociální péče a další osobní záležitosti, a zda by některé konkrétní záležitosti neměly být vyloučeny.

Zásada 4 – Ustanovení zmocněnce

1. Zmocnitel může zmocněncem ustanovit kteroukoli osobu, kterou shledá jako vhodnou.
2. Zmocnitel může ustanovit více než jednoho zmocněnce a může je pověřit, aby jednali společně, současně, zvlášť či jako náhradníci.
3. Státy mohou vzít v úvahu taková omezení, jež považují za nezbytná pro ochranu zmocnitele.

Zásada 5 – Forma

1. Trvající plná moc musí být udělena v písemné formě.
2. Vyjma států, v nichž toto platí jako obecné pravidlo, musí dokument explicitně stanovit, že vstoupí v platnost, nebo zůstane v platnosti v případě zmocnitelovy nezpůsobilosti.

3. Státy by měly zvážit, jaká další opatření a mechanismy mohou být vyžadovány pro zajištění platnosti listiny.

Zásada 6 – Odvolání

Způsobilý zmocnitel musí mít možnost odvolat trvalou plnou moc, a to kdykoli. Užije se ustanovení zásady 5, odst. 3.

Zásada 7 – Vstup v platnost

1. Státy by měly upravit způsob, jakým trvalou plnou moc vejde v platnost v případě zmocnitelovy nezpůsobilosti.

2. Státy by měly zvážit, jak bude nezpůsobilost určena a jaké důkazy pro to budou vyžadovány.

Zásada 8 – Osvědčení, registrace a ohlášení

Státy by měly zvážit zavedení systému osvědčení, registrace a/nebo ohlášení, když je trvalou plnou moc udělena, odvolána, vejde v platnost, nebo vyprší.

Zásada 9 – Zachování způsobilosti

Vstup v platnost trvalou plnou moci nesmí mít sám o sobě vliv na svéprávnost zmocnitele.

Zásada 10 – Role zmocněnce

1. Zmocněnec jedná v souladu s trvalou plnou mocí a v zájmu zmocnitele.

2. Zmocněnec v co nejvyšší možné míře zmocnitele informuje a pravidelně se s ním radí. Zmocněnec v co nejvyšší možné míře zjišťuje a bere v potaz zmocněncova přání projevovaná v minulosti a v současnosti, jakož i jeho pocity, a projevuje jim náležitý respekt.

3. Zmocnitelovy ekonomické a finanční záležitosti jsou v co nejvyšší možné míře spravovány odděleně od vlastních ekonomických a finančních záležitostí zmocněnce.

4. Zmocněnec si vede dostatečné záznamy pro účely názorného doložení řádného výkonu jeho či jejího zmocnění.

Zásada 11 – Střet zájmů

Státy by měly zvážit úpravu střetu zájmů zmocnitele a zmocněnce.

Zásada 12 – Dohled

1. Zmocnitel může ustanovit třetí stranu, aby vykonávala dohled nad zmocněncem.

2. Státy by měly zvážit zavedení dohledového systému, v rámci něž bude příslušný orgán zmocněn k vyšetřování. V případě, že zmocněnec nejedná v souladu s trvalou plnou mocí nebo se zájmy zmocnitele, příslušný orgán by měl být oprávněn zasáhnout. Tento zásah může spočívat i ve zrušení trvalou plnou moci, a to částečně nebo zcela. Příslušný orgán by měl jednat na návrh nebo z vlastní iniciativy.

Zásada 13 – Zrušení

1. Státy by měly zvážit, za jakých okolností pozbude trvalá plná moc účinnosti.
2. Pozbude-li trvalá plná účinnosti zčásti nebo zcela, příslušný orgán by měl zvážit, jaká opatření k ochraně zmocnitele mohou být podniknuta.

Část III – Dříve vyslovená přání

Zásada 14 – Obsah

Dříve vyslovená přání se mohou týkat zdraví, sociální péče a jiných osobních záležitostí, ekonomických a finančních záležitostí, jakož i volby opatrovníka, který by měl být ustanoven.

Zásada 15 – Účinnost

1. Státy by měly rozhodnout, v jakém rozsahu budou dříve vyslovená přání závazná. S dříve vyslovenými přáními, jež nejsou závazná, by mělo být nakládáno jako s prohlášeními či přáními za projevení patřičného respektu.
2. Státy by měly věnovat pozornost ošetření řešení situací vzniknuvších v případě podstatné změny okolností.

Zásada 16 – Forma

1. Státy by měly zvážit, zda dříve vyslovená přání či jejich určitý druh mají být učiněna či zaprotokolována písemně, má-li mít zamýšlený závazný účinek.
2. Státy by měly zvážit, jaká jiná opatření a mechanismy mohou vyžadovat, aby zajistily požadovanou platnost a účinnost těchto dříve vyslovených přání.

Zásada 17 – Odvolání

Dříve vyslovené přání musí být možné odvolat, a to kdykoli a bez jakýchkoli formalit.